

КЛУБ „ЖУРНАЛИСТИКА И ДЕБАТИ“

*Анка Василева Иванова
СУ „Хр. Ботев“, гр. Кубрат*

Резюме на същността на практиката

По съвместен проект с асоциация „Интегро“ в СУ „Хр. Ботев“ – гр. Кубрат бе сформиран клуб „Журналистика и дебати“, за да провокира младите хора към формиране и изразяване на своя гражданска позиция, чрез дебати и журналистически текстове.

В хода на работата по проекта възникна необходимостта младежите да имат собствена трибуна и така беше създаден училищният вестник „Заедно“. С времето идеята се разви и и сега вече вестникът има своя сайт. Паралелно с това се провеждаха обучения за учениците и ръководителя за по-ефикасното им взаимодействие и успешна дейност. Срещите с връстници от други населени места, запознаването с функционирането на администрацията на местната власт и най-вече постигането на успехи на клуба в национални и международни изяви повлия благотворно на самочувствието на учениците и на тяхното отношение към ученето и училището.

Данни за училището

СУ „Христо Ботев“ е най-голямото (660 ученици и 54 учители) училище на територията на община Кубрат. Районът е предимно селскостопански. В последните години високата безработица и неработещите предприятия засилват процесите на миграция извън общината и извън страната. Трайна е тенденцията при около 20% от децата единият или двамата родители да работят в чужбина и за тях да полагат грижи роднини. Съставът на населението е българи – 48%, турци – 47%, други – 5%. От пет години в училище се обучават интегрирано деца със специални потребности, изведени от специалните училища.

Въпреки демографските проблеми училището успява да задържи интереса на родители и ученици и осъществява прием от 1 клас в общообразователни паралелки и след 7. и 8. клас – Профилирани паралелки „Информационни технологии“, и „Езиков“ – със засилено изучаване на английски и руски език .

В училище успешно работят различни клубове – Екология, Младежки червен кръст, Евроклуб, театрален клуб на английски език, спортни клубове. Включването на учениците в тези дейности допринасят за успешна превенция на отпадане от училище.

Училището има успешно реализирани международни проекти по програмата „Учене през целия живот“, „eTwinning“, три пъти участие в EUROSCOLA и добри връзки с училища от повече от 10 европейски страни.

Културно-образователна област – гражданско образование, образователно направление – български език и литература, група – сборна – 8. 12. клас, форма на педагогическо взаимодействие – занимание по интереси.

Време на реализацията на практиката – 10. 2011 г. – 05. 2014г.

Учител, реализиращ практиката – Анка Василева Иванова – българска филология – магистърска степен, старши учител

Описание на групата ученици, с които е реализирана практиката

Целенасочено групата се формира от ученици с различен етнически произход, като стремежът е бил учениците от ромски произход във възрастовата група 8.-12. клас да бъдат обхванати на 100%. Обикновено това са ученици с обучителни затруднения по български език и слаба мотивация към ученето. Останалите ученици от другите етноси също са с пропуски в подготовката по предмета, но с изявени интереси към журналистиката, литературата, технологиите или гражданското образование. Такъв подбор на групата позволява по-мотивираните да увличат след себе си по-слабо мотивираните.

Основни цели на практиката

Клубът бе създаден с цел да направи училището по-интересно за учениците от ромски произход и да даде възможности те да излязат от периферията на вниманието, включвайки се заедно с връстниците си в обща дейност, като по този начин се подпомогнат интегрирането, мотивацията и задържането им в училище.

Бяха организирани обучения и дейности, подпомагащи младите хора в тяхната по-добра социализация в обществото след завършване на образованието.

Работеше се върху изграждането у учениците на осъзната и активна гражданска позиция, която да бъде уместно изразявана, и в умения да се търсят и защитават гражданските права.

Цел на работата бе и подобряването на езиковата култура, подготовката за зрелостни изпити, успешно кандидатстване във ВУЗ и последваща реализация.

От важно значение бяха и доброто самочувствие и спокойствието на всеки един член на клуба. Провеждани бяха лични разговори с ученици, имащи лични проблеми, които желаят да споделят или имат проблемно поведение в училище.

Описание на практиката

Дейността на клуба не е с едно и също съдържание през четирите си години. Тя постоянно се обогатяваше с нови направления. В началото клубът тръгна със засилена работа по направленията Дебати и Журналистика.

Бяха проведени три обучения по дебатирание, водени от специалисти в областта. Програмата на тренинга предвиждаше упражнения за раздвижване и сплотяване, запознаване със структурата на дебата, усвояване на техники за организация на реч и отговор на аргументи на опозицията, протичане на дебати. Наученото се приложи в поредица от дебати. Започнахме с училищен дебат пред наши съученици и учители. Темата „За и против участието на учениците в управлението на училището”, събра голяма публика. След това взехме участие с още 10 отбора на училища от Североизточна България в организирани във Варна, Шумен, Разград и Русе дебати по темите „За и против задължителното гласуване”, „За и против гражданската квота в парламента на Република България”, „В България има гражданско общество”, „Малцинствата са привилегирани“ и др. Участниците показаха в тези дебати готовността си да обсъждат наболелите въпроси на нашето общество, научиха се на толерантност и не на последно място – овладяха техниката на дебата, който е основната форма в демократичното общество за решаване на гражданските проблеми. Самите теми са доста сериозни и изискват познаване на нормативната уредба на Република България. Учениците четяха закони, конституция, събирахме се на дискусии, разговаряхме по въпросите, търсехме аргументи в подкрепа на тезите си. Търсехме и помощ от специалисти, най-вече от действащи юристи. Най-добре подготвените по темата ученици сформираха отбора и си получаваха персоналните задачи да подготвят речите си и въпросите към опонентите. Участниците граждански се осъзнаваха, ставаха активни и дори проявяваха настойчивост да бъдат включвани в отборите. Забележимо растяха самоувереността и уменията им, променяха се и характерите им – те ставаха по-открити, по-контактни и по-мотивирани.

Клуб Журналистика изрази себе си чрез издаването на вестник „Заедно”. Името му акцентува върху идеята, че всички със своите различия могат да бъдат обединени от обща кауза и цел. Чрез новини, интервюта и статии младите журналисти отразяваха дейността на клуба, събития както от училищния, така и от живота на града. Целта е да се даде възможност на учениците да изразят гражданската си позиция, да поставят своите проблеми, да потърсят отговори на въпроси, засягащи както училището ни, така и цялото ни общество. Училищната общност се информира от страниците на вестника както за големите успехи на наши ученици и учители в конкурси във и извън страната, но така също и за доблестни постъпки на наши възпитаници, за достойни техни позиции, за благотворителни акции. Наши млади журналисти сътрудничат със свои материали и в регионалните вестници, като един от тези вестници отрази дейността на клуба в своя публикация.

Идеята, дейността на клуба да се развива, доведе до стартирането на телевизионни училищни новини. Чрез предварително заснети репортажи учениците можеха по време на голямото междучасие да видят събитията, на които не са могли да присъстват лично. Но липсата на достатъчно опит и подходяща техника ни накараха временно да спрем с тази дейност.

Клубът се включи много активно и в пресконференции, организирани в града по повод на общински проект с гр. Скуодас от Литва, както и пресконференция с журито на Националния конкурс „Медни гласчета“. Учениците задаваха въпроси, които показваха тяхната заинтересованост от това, което се случва и ще се случва с техния град, искаха да знаят как в Литва е организирано образованието и какво е участието на младите литовци на тяхната възраст в живота на обществото, какви са творческите планове на Поли Генова, Орлин Павлов и Красимир Гюлмезов.

За да е по-професионална работата на младите журналисти, двама ученици от клуба преминаха през обучение по фотожурналистика, водено от фотографа и оператор на Нова телевизия Росен Илиев. Учениците бяха запознати с историята на фотографията, с основните понятия в тази област, както и с устройството на фотоапарата. Те имаха и изключителната възможност да снимат с професионалната техника на фотографа. Част от обучението беше практическо – снимки из град Разград. Младите фотографи заснеха интересни гледки, хора и ситуации в градската среда. Снимките бях показани и колективно коментирани. С най-добрите попадения беше направена импровизирана изложба. Последната част от обучението беше запознаване с възможностите на програмата фотошоп. В края на обучението журналистът Росен

Илиев показа свои снимки, правени на „горещи точки“ от света. Той сподели опита си и разказа за магията на фотожурналистиката – да снимаш, да публикуваш, да „говориш“ чрез снимката.

През 2014 година клубът участва в международен журналистически ученически конкурс в Румъния и спечели първо място за цялостното си представяне. Учениците, написали материалите, получиха сертификати.

Вестник „Заедно“ излезе в 8 броя. Учениците пишеха своите материали, обсъждаха ги и после на училищните компютри ги подреждаха в рубрики и страници.

За да сме по-достъпни до читателите и по-бързи в отразяването на новините през януари 2015 стартирахме нашия сайт zaedno.somee.com, създаден от единадесетокласник, член на нашия клуб. Вече читателите ни можеха да гласуват за новините, да пишат коментари, самите те да качват новини. Като репортери започнаха да се включват и по-малки ученици, учители и други нечленове на клуба. Сайтът е полезен и с информацията си за конкурси, в които ученици и учители могат да се включат, а в секцията Творби даваме поле за изява на младите творци от нашето училище – поети, писатели и художници.

От месец юли 2016 г. сайтът ни е с по-големи възможности и с нов адрес zaedno.soukubrat.org. Сътрудничим си с местните журналистически сайтове и журналисти. Чрез Фейсбук ставаме по-популярни и други медии също се свързват с нас.

Младите можеха да изразят гражданска позиция не само чрез журналистическите материали, но и чрез есета. Клуб „Журналистика“ проведе училищни конкурси за есе върху проблеми на междуетническото общуване в нашето общество – „Ромите през моя поглед“ и „Стената“. Задълбочено и аргументирано младите хора от нашето училище представиха своите визии за едно глобално общество, в което етническото многообразие и самобитност са ценности, които се зачитат и уважават.

Членовете на клуба можаха да изразят себе си и своето мнение и чрез фотоизложби и презентации за традициите на ромите.

Друго направление от дейността на клуба бе работата по преодоляване на обучителните затруднения на членовете по български език. Чрез консултации, на които се правеха упражнения и се решаваха тестове, учениците се подготвяха както за държавните зрелостни изпити, така и за кандидатстване във ВУЗ.

За успеха на клуба беше важен всеки член, неговото спокойствие и самочувствие. Всеизвестно е, че в момента много от българските ученици живеят без родителите си, които са на работа в чужбина. Заниженият родителски контрол е причина за проблеми с дисциплината, посещаемостта на часовете и мотивацията за учене. В последната година от дейността на проекта се засили и менторската работа. В едни по-неформални и приятелски разговори, в които дистанцията между учителя и ученика се скъсява, е по-възможно да се опознаят проблемите, нуждите и интересите на ученика. Така бяха коригирани някои прояви в поведението на отделни ученици, както и се стимулира мотивацията им за учене.

Описание на постигнатите резултати

В резултат на работата в клуба учениците промениха своето виждане за ролята си в обществото. Те осъзнаха, че доброто познаване на законите, правата и задълженията е в основата на едно добре устроено общество. Сами се убедиха, че ключовата дума е толерантност, за да могат всички да живеят заедно. Толерантността е търпимост, приемане, разбиране, уважение. Гражданската активност е основният двигател на положителните промени в едно общество. Самите наши членове станаха по-активни, по-отворени към другите, по-контактни. Изпитаха цялата тежест на ситуацията да се изправят пред публика и да говорят по сериозна тема. В първите дебати бяха плахи, срамежливи, неопитни, но бързо израснаха и станаха по-уверени. Поставянето им в социални роли много по-ефективно подобри гражданската им култура отколкото учебната програма. По време на дейността на клуба учениците имаха възможността да се запознаят отблизо с работата на областните управи в Шумен, Варна и Русе. Те разбраха, че властта е достъпна и трябва да е в служба на всеки един гражданин на обществото.

Осъзна се и силата на медиите, чрез които гражданите могат да поставят своите проблеми в дневния ред на обществото. Учениците се научиха да бъдат отговорни за думите си, да търсят съдействието на органите, да подтикват към активност. Постигнаха успехи в журналистиката и получиха изява на своите творчески заложби. В рамките на проекта наши членове спечелиха награди и призови места в проведени регионални и национални конкурси в областта на журналистиката, есеистиката и фотографията.

Успех на клуба е и фактът, че всички негови членове осъзнаха необходимостта от добро образование за бъдещата си социална реализация. Около 50 са учениците,

членували в клуба, и всички те са завършили успешно средното си образование, като са се дипломирали още на първата сесия. Много от тях продължават обучението си във ВУЗ, като най-първите му членове са последна година студенти в момента. Благодарение на консултациите и добрата подготовка, която дава училището, нито един ученик не е отпаднал поради слаб успех или ранно сключен брак.

Успешната работа на клуба се дължи до голяма степен и на ползотворната съвместна работа с асоциация Интегро. В началото на проекта асоциацията дари учебници на училището, както и компютър, принтер и камера. Така работата на клуба бе обезпечена откъм материални ресурси. Много ценни бяха и обученията, които Интегро организира за ученици и за учители. Те бяха водени от лектори от СУ, ВТУ и Нова телевизия и се отнасяха до спецификите на ромския етнос и работата с ромските родители, как по-успешни да общуваме, какво е дебат и как се провежда и начални знания по фотожурналистика.

Предимства на представената практика в сравнение със стандартните методи на обучение

Ученето и придобиването на навици и умения чрез клубове по интереси се оказва по-ефективно отколкото стандартните методи на обучение. От една страна групите са по-малки и това позволява по-голяма възможност за индивидуална работа, а от друга страна групите са сформирани от членове, които имат общи качества, подходящи за извършване на съвместна дейност. Това превръща групите в екипи от съмишленици. Водещ в тези екипи е интересът към дейността и желанието за изява. Ученикът знае, че усилията му не могат да останат незабелязани и неоценени и затова се старее.

Важно е и личността на учителя да е вдъхновяваща и подкрепяща. Неговата положителна нагласа към живота привлича самите ученици. Учителят и учениците са партньори – обменят и обсъждат идеи и вземат заедно най-успешните решения. Така се обсъждаха стратегиите за дебатите, гледните точки към проблемите и темите в журналистическите материали.

Клубната дейност предлага учене чрез разнообразни дейности – пътувания, срещи, контакти, използване на технологии и техники, неприсъщи за учебния процес. Това прави ученето любопитно, провокиращо и забавно.

Възможности за прилагане на практиката в други български училища

Прилагането на практиката в други училища е напълно възможно, за което говори и фактът, че в проекта на Интегро бяха включени 10 училища от Североизточна България. Синхронната работа в тези училища позволи техните учители и ученици да се срещат, дебатират и обучават заедно. На тези срещи се обменяха идеи, опит, планираха се бъдещи дейности. Ученето и забавлението бяха едновременни. Това, което учениците очакваха най-много, бяха именно тези срещи. Създадоха се приятелства и контакти, които се поддържат и вече извън рамките на проекта.

Ограничения и възможни затруднения

Дейността на клуба бе финансирана от асоциация Интегро. През първата година нямаше проблеми в това отношение, но през следващите имаше финансови ограничения, което намали броя на обученията и дебатите, а това разочарова учениците и учителите. Ако младите хора не контактуват помежду си, не пътуват и не опознават чуждия опит, това намалява ефекта от дейността.

Устойчивост на практиката

Проектът вече е приключил, но училищният клуб продължава да функционира, макар и да ограничи дейността си само в областта на журналистиката. Това направи усилията ни по-целенасочени и помогна да имаме нови успехи на журналистически конкурси. В момента в клуба няма членове от ромски произход, но има представители от другите етноси. Като цяло процентът на ромите в нашето училище не е голям, но възможността за включване е винаги отворена.

За контакти:

Анка Василева Иванова

Гр. Кубрат, ул. „Родопи“ №58,

тел: 0 888 018264

СУ „Хр. Ботев“, ул. „Страцин“ №1

e-mail: anizamen_1@abv.bg

Сайт на клуба:

<http://zaedno.soukubrat.org/>

Сайт на училището

<http://www.soukubrat.com/>